

Volba práva

Podle Soudního dvora Evropské unie (SDEU), je platné i takové ujednání, které sice výslovně neuvede příslušný soud, ale umožní jeho určení. SDEU přijal ve své rozhodovací praxi doktrínu oddělitelnosti dohody o volbě soudu od smlouvy, v níž je tato dohoda uzavřena. Podle SDEU je třeba činit rozdíl mezi věcnými ustanoveními smlouvy a ujednáním o volbě soudu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 2626/2014, ze dne 17.12.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně J.M. s.r.o., se sídlem v B., zastoupené Mgr. P.Š., advokátem se sídlem v P., proti žalované L.N. Ges.m.b.H & Co.KG, se sídlem v S., zastoupené Mgr. J.C., advokátem se sídlem v K.n.L., o zaplacení 30.622,76 EUR s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 13 Cm 202/2013, o dovolání žalované proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2014, č. j. 1 Cmo 89/2014 - 130, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Žalobkyně se v řízení domáhá po žalované zaplacení částky 30.622,76 EUR z titulu smlouvy o dílo uzavřené mezi žalobkyní jako zhotovitelkou a žalovanou jako objednatelkou dne 23. 4. 2009. Žalobkyně v žalobě uvedla, že na základě dohody stran smlouvy o dílo je právem rozhodným pro jejich závazkový vztah české právo a pravomoc pro řešení sporů ze smlouvy o dílo mají soudy České republiky.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 30. 9. 2013 uvedla, že příslušnými pro řešení sporu jsou soudy Slovenské republiky, a že ve věci má být rozhodováno podle slovenského práva, nikoliv podle práva České republiky.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud prvního stupně o uvedených otázkách rozhodl usnesením ze dne 14. 2. 2014, č. j. 13 Cm 202/2013 - 115, kterým zamítl „námitku nedostatku pravomoci soudů České republiky a jiné volby práva“. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací napadeným usnesením uvedené usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Soud prvního stupně zjistil, že v čl. X odst. 3 smlouvy o dílo si účastníci pro případ soudního sporu vzniklého z uvedené smlouvy dohodli příslušnost obecného soudu zhotovitelky (žalobkyně).

Soud prvního stupně věc po právní stránce posoudil tak, že dohodou obsaženou ve smlouvě o dílo byla založena mezinárodní příslušnost soudů České republiky, konkrétně Krajského soudu v Českých Budějovicích jako obecného soudu zhotovitelky, podle čl. 23 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, dále také jen „nařízení Brusel I“. Otázkou práva rozhodného pro řešení sporu se soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí nezabýval.

Odvolací soud v potvrzujícím rozhodnutí uvedl, že dohoda v čl. X odst. 3 smlouvy o dílo představuje platné a závazné ujednání účastníků o mezinárodní příslušnosti soudů podle čl. 23 odst. 1 nařízení Brusel I. K otázce posouzení práva rozhodného uvedl, že tato není a ani nemůže být předmětem odvolacího řízení, neboť usnesení, jímž nebylo rozhodnuto ve věci samé, lze přezkoumat jen z

důvodů, které se týkají toho, co soud prvního stupně řešil ve výroku usnesení (§ 212a odst. 6 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského řádu soudního).

Žalovaná napadla usnesení odvolacího soudu dovoláním. Uvedla, že dohodu v čl. X odst. 3 smlouvy o dílo nelze považovat za dohodu o pravomoci soudů České republiky ve smyslu článku 23 odst. 1 nařízení Brusel I, ale pouze za dohodu o místní příslušnosti ve smyslu § 89a o. s. ř. Ujednání ve smlouvě o dílo navíc podle ní neumožňuje jednoznačné určení konkrétního soudu, když odkazuje pouze na „obecný soud zhotovitelky“. Žalovaná dále uvádí, že odvolací soud se měl zabývat jejími námitkami týkajícími se skutečnosti, že ve věci nelze rozhodovat podle českého práva, neboť dohoda o volbě českého práva nebyla mezi stranami platně sjednána.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání uvedla, že dovolání je nedůvodné a že volba příslušnosti soudu byla stranami smlouvy o dílo učiněna zcela jednoznačně.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinné od 1. 1. 2013 (viz čl. II bod 7. zákona č. [404/2012](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“

Otázku, zda byla sjednána pravomoc českých soudů ve smyslu čl. 23 odst. 1 nařízení Brusel I, když účastníci sjednali příslušnost konkrétního soudu v členském státě, posoudil odvolací soud v souladu s judikaturou soudu dovolacího. Podle čl. 23 uvedeného nařízení strany mohou uzavřít dohodu ve prospěch soudů určitého státu nebo mohou sjednat také příslušnost konkrétního soudu, např. Okresního soudu v Chebu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2010, sp. zn. 4 Nd 327/2010, a rovněž P. Simon in Drápal, L., Bureš, L., a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. První vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 2960). Uvedená otázka proto přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. založit nemůže, když Nejvyšší soud neshledal žádný důvod se od své judikatury odchýlit a posuzovanou otázku vyřešit jinak, jak navrhuje žalovaná.

Nejvyšší soud se však doposud nezabýval otázkou, zda se jedná o dostatečně jasné určení soudu ve smyslu ustanovení čl. 23 odst. 1 nařízení Brusel I, pokud se strany dohodly, že příslušným je „obecný soud zhotovitelky“.

Je na místě uvést, že podle Soudního dvora Evropské unie, dále jen „SDEU“, bude platné i takové ujednání, které sice výslovně neuvede příslušný soud, ale umožní jeho určení (srov. rozsudek SDEU ze dne 9. 11. 2000, ve věci C-387/98, Coreck Maritime GmbH proti Handelsveem BV and Others, odst. 15; v tomto rozsudku SDEU shledal dostatečně určitou dohodu, podle níž „jakýkoliv spor vztahující se k tomuto nákladovému listu bude rozhodnut ve státě, ve kterém má dopravce svoji hlavní provozovnu“).

Otázkou je, podle kterého práva se má určitost a výklad pojmu „obecný soud zhotovitelky“, obsaženého v dohodě o volbě soudu, posuzovat.

SDEU přijal ve své rozhodovací praxi doktrínu oddělitelnosti dohody o volbě soudu od smlouvy, v níž je tato dohoda uzavřena. Podle SDEU je třeba činit rozdíl mezi věcnými ustanoveními smlouvy a ujednáním o volbě soudu (srov. rozsudek SDEU ze dne 3. 7. 1997, ve věci C - 269/95, Benincasa proti Dentalkit, odst. 24). Právní režim jurisdikční doložky se podle SDEU podřídí nařízení Brusel I, zatímco zbytek smlouvy se bude řídit právem rozhodným (srov. výše uvedené rozhodnutí SDEU ve věci Benincasa, odst. 25).

Problematické zůstává, podle kterého právního řádu postupovat při řešení otázek spojených s dohodou o volbě soudu, které nejsou nařízením Brusel I upraveny. Mezi tyto otázky spadají rovněž některé aspekty materiální platnosti jurisdikční doložky, a rovněž otázka její určitosti a jejího

výkladu. Dohody o volbě soudu jsou vyňaty z působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), srov. čl. 1 odst. 2 písm. e) uvedeného nařízení. Bude tedy třeba postupovat podle kolizních norem legis fori (srov. Bříza, P., Volba práva a volba soudu v mezinárodním obchodě, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, s. 159).

V daném případě se použije zákon č. [97/1963](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (srov. § 123 odst. 1 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém). Ten sice otázku práva rozhodného pro dohodu o volbě soudu výslovně neupravuje, ostatně stejně jako „nový“ zákon č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, avšak je na místě vycházet z doktríny, podle které je dohoda o volbě soudu smlouvou s procesními účinky a jako procesní institut se řídí podle lex fori (a volba práva pro tuto dohodu není možná). K uvedeným závěrům srov. Kučera, Z., Tichý, L., Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář. 1. vydání. Praha: Panorama, 1989, s. 223, nebo Bříza, P., citováno výše, s. 159. K obdobnému řešení ostatně dospěl i evropský zákonodárce (srov. bod 20 úvodních ustanovení a čl. 25 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady /EU/ č. 1215/2015 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech /přepřpracované znění/).

Pojem „obecný soud zhotovitelky“ je tedy vzhledem k výše uvedenému třeba posoudit podle lex fori, tj. podle českého práva. Podle ustanovení § 85 odst. 3 o. s. ř. je obecným soudem právnické osoby okresní soud, v jehož obvodu má tato osoba sídlo. Nelze mít tedy pochybnost o tom, že obecným soudem zhotovitelky (žalované) jako právnické osoby se sídlem v České republice je obecný soud v České republice. Uvedenému ostatně odpovídá i námitka žalované, že se účastníci smlouvy dohodli pouze na místní příslušnosti jiného soudu podle ustanovení § 89a o. s. ř. Právě volbou místní příslušnosti soudu v České republice účastníci zároveň zvolili i mezinárodní příslušnost českých soudů.

Z dohody o volbě soudu proto podle Nejvyššího soudu jednoznačně plyne, že směřuje ve prospěch českých soudů ve smyslu ustanovení čl. 23 odst. 1 nařízení Brusel I. V části, ve které brojí proti závěru odvolacího soudu o pravomoci českých soudů věc rozhodnout, tedy dovolání není důvodné a Nejvyšší soud je zamítl.

Co se týče námitek žalované týkajících se volby práva rozhodného, otázku práva rozhodného soud v řízení posuzuje jako otázku předběžnou. Přezkum jejího řešení bude až předmětem případného odvolacího či dovolacího řízení ve věci samé. Nejvyšší soud se proto námitkami žalované směřujícími do řešení této otázky nezabýval. Z odůvodnění usnesení soudu prvního stupně č. j. 13 Cm 202/2013 - 115 je evidentní, že ani tento soud se právem rozhodným nezabýval. Jestliže tomu výroková část usnesení soudu prvního stupně neodpovídá (soud prvního stupně ve výroku mj. uvedl, že námitka „jiné volby práva se zamítá“), bude na uvedeném soudu, aby tuto zjevnou nesprávnost ve výroku svého rozhodnutí podle § 164 o. s. ř. opravil tak, aby výroková část usnesení č. j. 13 Cm 202/2013 - 115 odpovídala odůvodnění.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)